

RETRO

TITANIAS O&K RH 120C

HÅKON AURLIEN, NORSK VEGMUSEUM

**Vi starter den
noen ganger i
løpet av året.
Dette er godlyd.**

Titania-maskinen etter endt tjeneste over 24 år. Det gjøres klart for oppdeling og transport fra Sokndal. Prosjektleder for flyttingen Jarle Gausen står helt fremme under maskinen. Fotos: Aslak Gausen/Fjellsprengningsmuseet

Norsk fjellsprengningsmuseum, som er en del av Norsk vegmuseum på Hunderfossen, er kjent for å vise fram store og tunge maskiner brukt til tunnel- og sprengningsarbeid. Men de fleste av maskinene der blir små sammenlignet med OK-graveren.

Den var i bruk i Titanias dagbrudd ved Hauge i Sokndal i 24 år fra 1988. Deretter ble den gitt til fjellsprengningsmuseet og flyttet dit. Siden har den vært en av hovedattraksjonene ved den årlige familiedagen inntil pandemien i fjor satte en foreløpig stopper for arrangementet.

GODLYD

– Den ene av de to store 19 liters motorene er defekt, men vi starter den andre noen ganger i løpet av året. Dette er godlyd, humrer verksmester Ola-Per Lotten ved vegmuseet.

Han var selv med på flytteprosessen i september og oktober 2013, styrt av entusiastiske veteraner fra fjellsprengningsmiljøet med Jarle Gausen som prosjektleder. Gausen hadde da lang erfaring med transport av tunge maskiner som mangeårig maskinsjef ved flere store anlegg for Selmer og senere Skanska.

– Vi brukte 14 dager på demontering og opplasting av maskinen på ni semitrailere. De brukte så to dager på turen til Lillehammer.

Deretter brukte vi halvannen uke på montering igjen, og maskinen ble startet for første gang ved museet i uke 40. Det ble lange dager, men det hele husker jeg som en veldig fin opplevelse å ha vært med på, forteller han.

62360 ARBEIDSTIMER

Maskinen ble produsert av O&K (Orenstein & Koppel), i Tyskland i 1988, og kjøpt av Titania AS og i 24 år brukt til å lesse malm i deres dagbrudd i ilmenittgruveanlegget i Sokndal. Den var i tjeneste ved Titania fra august i 1988, og hadde gått 62360 arbeidstimer da den i juli 2012 ble byttet ut med en nyere maskin.

Norges tyngste museumsobjekt

Det er høytidsstemning når den 220 tonn tunge forgravemaskinen ved Norsk fjellsprengningsmuseum starter og oljesylindrerne igjen beveger seg. Norges største landbaserte museumsgjenstand er gigantisk, og imponerer mange.

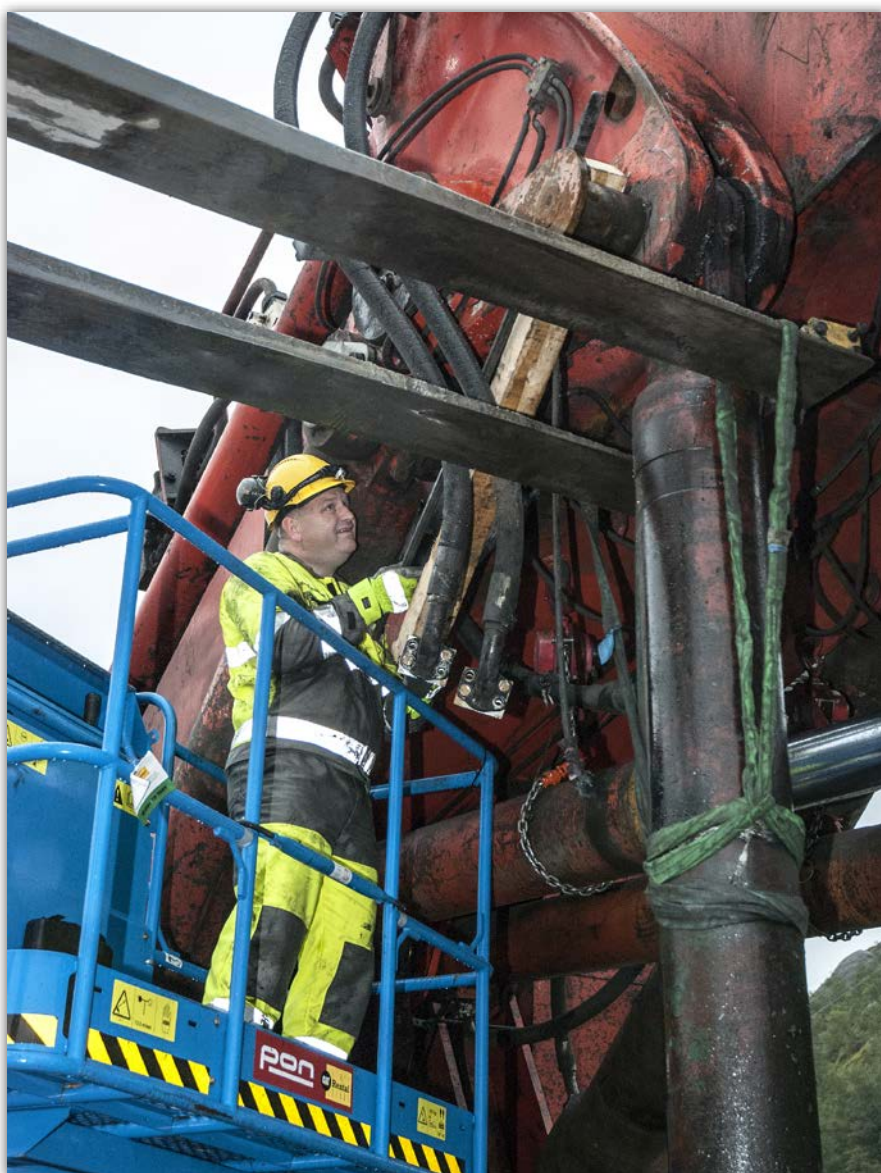

Stiftelsen norsk fjellsprengningsmuseum hadde noen år før fått etablert seg inntil veg-museet ved Hunderfossen, og fikk i august 2013 maskinen som gave fra Titania AS. Ved god hjelp av velvillige aktører i bransjen fikk de så organisert transporten, som ikke var rent liten i og med at maskinen har en høyde på syv meter, lengde på 13 meter og bredde på 6,4 meter.

Egenvekten var altså 218 tonn, ikke medregnet de 3500 literne diesel i drivstofftanken. Graveskuffen har en vekt alene på 20 tonn. Kapasiteten i skuffen var 12 kubikkmeter stein i slengen.

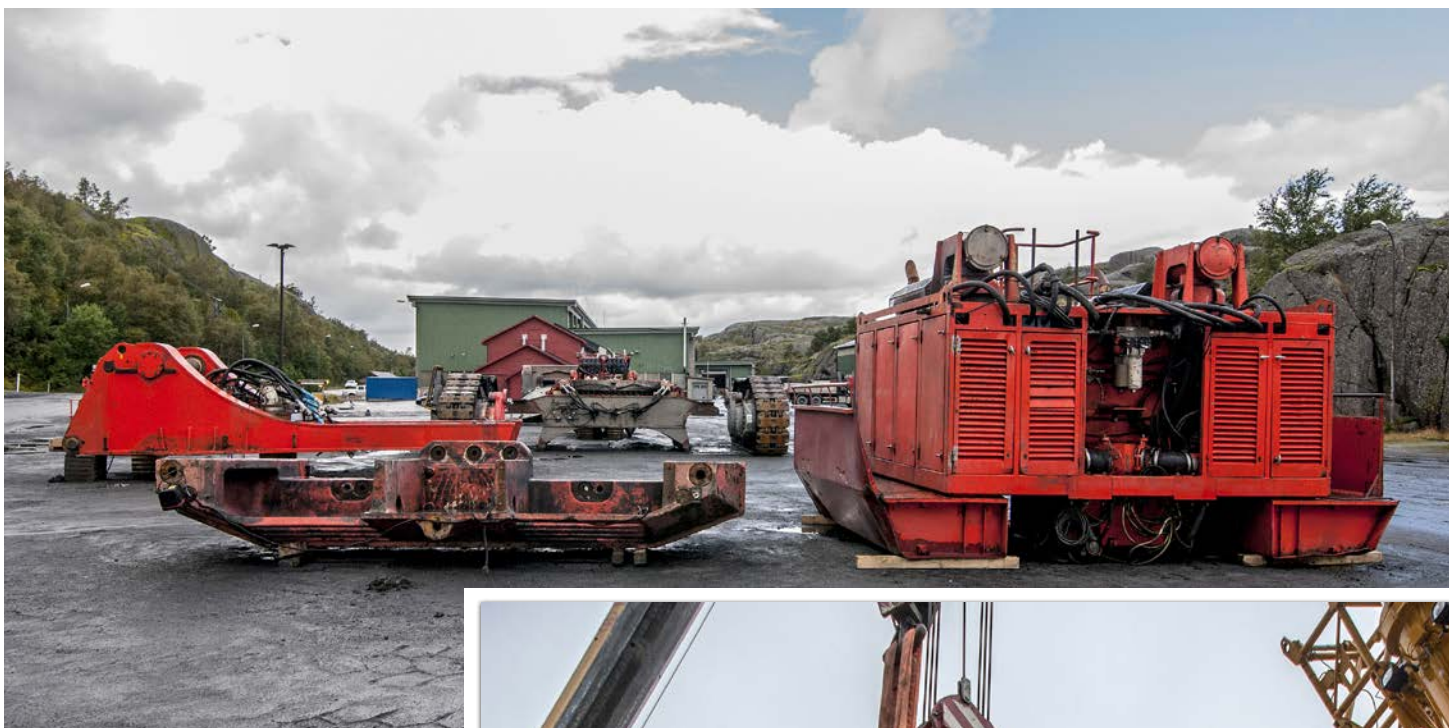
KJEMPEJOBB

Det måtte med andre mye demontering til for å få maskinen delt inn i lass egnet for vegtran-

Ola-Per Lotten i arbeid med å demontere maskinen. Dimensjonene er store.

Demontert og klar til opplasting ved Titania.

FAKTA Teknisk info

- * Beltegående framlaster av merke O&K RH 120C.
 - * Høyde 7 m, lengde 13 m og bredde 6,4 m.
 - * Totalvekt: 218.000 kg.
 - * Maskinen drives av 2 stk. Cummins 6 sylindere dieselmototorer, hver på 19 l og 575 hk.
 - * Arbeidshøyden er 13 m og arbeidsdybden er 2,5 m.
 - * Hydraulikksystemet har en kapasitet på 3000 liter og et oljetrykk på 300 bar.
 - * Dieseltanken tar 3500 liter.
 - * Graveskuffekapasiteten er 12 kubikkmeter og selve graveskuffen veier 20 000 kg.
 - * Motvektssloddet bak på maskinen veier 25.000 kg.
- Maskinen ble demontert på 14 dager, og så halvannen uke på montering igjen.

14 dager gikk med til å demontere og opplaste maskinen på ni semitrailere. Deretter to dager på turen til Lillehammer.

sport.

– Arbeidet med demontering og montering av maskina ble ledet av Pon Equipment sin avdeling i Sandnes, med Rune Bilstad i spissen. Han gjorde en kjempejobb, sier Lotten.

Mange hjalp til. Firmaet BEMY med hjelp fra Flekkefjord Båt og Motor sto for heisejobben ved demonteringen. Transporten fra Rogaland til museet ble utført av Hokksund Maskintransport. Nordic Crane sto for heisejobben ved monteringen. Aslak Gausen hadde hånd om film og foto og har levert et omfattende materiale til museet.

SLIK DEN VAR

– Vi fikk også god hjelp av folket på Titania med verktøy og maskiner. De syntes det var hyggelig å se at maskinen ble tatt vare på, minnes Ola-Per Lotten

Maskinen er slik den var da ble tatt ut av tjeneste, dvs kun rengjort. Den står ved siden av den andre kjempen ved museet, en Lectra Haul dumper brukt ved Sør-Varanger gruver. ●

Oppstart av den 220 tonn store Titania-gravemaskinen var den store attraksjonen ved familiedagen på vegmuseet i august 2016.
Foto: Håkon Aurlien/Norsk vegmuseum

Lossing av komponenter vel fremme ved museet.